
OBSAH

Predhovor	7
Skratky	9

PRVÁ ČASŤ

ŠTÁTNE ZRIADENIE A PRÁVNÝ PORIADOK ANTICKÉHO RÍMA

I. kapitola

Rímske štátne zriadenie

§ 1. Antický Rím – všeobecný pohľad	11
§ 2. Obdobie kráľovstva	12
§ 3. Obdobie republiky	13
§ 4. Obdobie principátu	19
§ 5. Obdobie absolútneho cisárstva	31

II. kapitola

Rímsky právny poriadok

§ 6. Rímsky právny poriadok – všeobecný pohľad	43
§ 7. Verejné právo (<i>ius publicum</i>)	46
§ 8. Súkromné právo (<i>ius privatum</i>)	46
I. Občianske právo (<i>ius civile</i>)	48
II. Úradnícke právo (<i>ius honorarium</i>)	48
III. Cudzinecké právo (<i>ius gentium</i>)	50
IV. Prirodzené právo (<i>ius naturale</i>)	50
V. Cudzie národné práva	51
§ 9. Význam rímskeho práva súkromného v dejinách právnej kultúry	52
§ 10. Systém výkladu	53
§ 11. Bibliografia	54

III. kapitola

Pramene práva

§ 12. Pramene vzniku rímskeho práva súkromného	59
I. Pojem prameňov vzniku práva	59
II. <i>Ius Papirianum</i>	60

III. Obyčajové právo (consuetudo)	60
IV. Zákony (leges a plebiscita)	61
V. Uznesenia senátu (senatus consulta)	62
VI. Nariadenia úradníkov (edicta magistratum)	62
VII. Právna veda (iurisprudencia)	64
VIII. Cisárske nariadenia (constitutiones principum)	74
IX. Predjustiniánske zbierky rímskeho práva	74
§ 13. Justiniánska kodifikácia	75
I. Ciele kodifikácie	75
II. Kodifikačné práce	76
III. Codex Iustinianus	76
IV. Digesta	76
V. Institutiones	77
VI. Codex Iustinianus repetitae praelectionis	78
VII. Novellae	78
§ 14. Justiniánske právo vo východnej a západnej Európe	78
I. Justiniánske právo vo východnej Európe	78
II. Justiniánske právo v západnej Európe	79
III. Rímskoprávne vplyvy na území Česko-Slovenska	82
1. Veľká Morava	82
2. Rímske právo v Čechách a na Morave	83
3. Rímske právo na Slovensku	85

DRUHÁ ČASŤ

OBČIANSKE PRÁVO PROCESNÉ

IV. kapitola

Subjektívne právo a žaloba

§ 15. Subjektívne právo	88
I. Pojem subjektívneho práva	88
II. Druhy subjektívnych práv	90
§ 16. Žaloba a námietka	91
I. Žaloba (actio)	91
II. Druhy žalôb	93
III. Námietka	96

V. kapitola

Rímsky občiansky proces

§ 17. Predpoklady rímskeho občianskeho procesu	98
I. Historický pohľad na občiansky proces	98

II. Orgány súdnej ochrany	101
III. Sporové strany	105

VI. kapitola

Jednotlivé druhy občianskeho procesu

§ 18. Legisakčný proces	107
I. Všeobecná charakteristika	107
II. Legis actio sacramento	108
III. Legis actio per iudicis arbitrive postulationem	109
IV. Legis actio per condictionem	110
V. Legis actio per manus iniunctionem	110
VI. Legis actio per pignoris capionem	111
§ 19. Formulový proces	111
I. Všeobecná charakteristika	111
II. Konanie pred magistrátom (in iure)	112
III. Žalobná formula	116
1. Žaloba o vymáhanie určitej dlžnej sumy peňazí (actio certae creditae pecuniae)	118
2. Žaloba z úschovy (actio depositi)	118
3. Žaloba o vymáhanie určitej dlžnej sumy s námietkou (actio certae creditae pecuniae s exceptio)	119
4. Vlastnícka žaloba o vydanie veci (rei vindicatio – formula petitoria)	119
5. Žaloba o prétorské vlastníctvo (actio Publiciana in rem)	119
6. Žaloba z úkonu podriadeného v rámci splnomocnenia (actio quod iussu)	120
7. Žaloba o rozdelenie spoluvlastníctva (actio communi dividundo)	120
IV. Konanie pred sudcom (apud iudicem)	120
V. Výkon (exekúcia) rozsudku	124
§ 20. Kogničný proces	126
I. Všeobecná charakteristika	126
II. Zásady kogničného procesu	129
III. Osobitné druhy procesu v poklasickej dobe	132
§ 21. Mimožalobná prétorská ochrana	133
I. Všeobecná charakteristika	133
II. Interdikty (interdicta)	134
III. Navrátenie do predošlého stavu (in integrum restitutio)	135
IV. Prétorské stipulácie	135
V. Uvedenie do držby (missio in possessionem)	136

TRETIA ČASŤ

OSOBY

VII. kapitola **Prírodné osoby**

§ 22. Právna spôsobilosť prirodzených osôb	137
I. Pojem právnej spôsobilosti	137
II. Vznik a zánik právnej spôsobilosti	138
III. Obmedzenie právnej spôsobilosti	139
§ 23. Stav slobody (<i>status libertatis</i>)	140
I. Vznik otroctva	140
II. Zánik otroctva	141
III. Prepustenci (<i>libertini</i>)	142
IV. Kolóni (<i>coloni</i>)	143
§ 24. Občianstvo (<i>status civitatis</i>)	143
I. Rímski občania (<i>cives Romani</i>)	143
II. Latíni (<i>Latini</i>)	144
III. Cudzinci (<i>peregrini</i>)	145
§ 25. Rodina (<i>status familiae</i>)	145
I. Všeobecná charakteristika	145
II. Moc hlavy rodiny (<i>patria potestas</i>)	146
III. Agnátska rodina	148
IV. Kognátska rodina	149
V. Majetkovoprávne postavenie nesvojprávnych osôb (<i>alieni iuris</i>)	150
VI. Manželstvo (<i>matrimonium</i>)	151
VII. Majetkové vzťahy medzi manželmi	153
§ 26. Spôsobilosť právne konať	156
I. Spôsobilosť právne konať a jej druhy	156
II. Obmedzenia spôsobilosti právne konať	157
§ 27. Poručníctvo a opatrovníctvo	159
I. Poručníctvo (<i>tutela</i>)	159
II. Opatrovníctvo (<i>cura</i>)	160

VIII. kapitola **Právnické osoby**

§ 28. Druhy právnických osôb	162
I. Všeobecne	162
II. Korporácie	162
III. Nadácie a ústavy	164

ŠTVRTÁ ČASŤ

ZÁKLADNÝ MECHANIZMUS PRÁV A POVINNOSTÍ

IX. kapitola

Právne skutočnosti a právne úkony

§ 29. Právne skutočnosti	165
I. Právna skutočnosť	165
II. Delenie právnych skutočností	166
III. Následky právnych skutočností	166
§ 30. Právne úkony	168
I. Súkromná autonómia	168
II. Právny úkon	169
III. Delenie právnych úkonov	170
IV. Náležitosti právneho úkonu	171
V. Obsahové zložky právneho úkonu	172

X. kapitola

Vôľa a jej prejav. Pohnútka

§ 31. Vôľa konajúceho	174
§ 32. Prejav vôle	176
§ 33. Nezhoda vôle s prejavom	178
§ 34. Význam vadnej pohnútky	180
I. Psychické donútenie	181
II. Podvod	181
§ 35. Vady právneho úkonu	182
§ 36. Vedľajšie zložky právneho úkonu	185
I. Všeobecná charakteristika	185
II. Podmienka	185
III. Uloženie času	187
IV. Doložky	188
§ 37. Zastúpenie	189
I. Priame zastúpenie	189
II. Nepriame zastúpenie	190

PIATA ČASŤ

VECNE PRÁVO

XI. kapitola

Pojem a systém vecného práva	192
---	-----

XII. kapitola

Veci

§ 38. Pojem veci	195
§ 39. Delenie vecí	196
a) Nehnuteľné a hnuteľné veci	197
b) Zastupiteľné a nezastupiteľné veci	198
c) Spotrebitel'né a nespotrebitel'né veci	198
d) Deliteľné a nedeliteľné veci	198
e) Jednoduché, zložené a hromadné veci	199
f) Súčasť veci a príslušenstvo	200
g) Plody	200

XIII. kapitola

Držba a jej ochrana

§ 40. Pojem držby	202
§ 41. Dejiny rímskej držby	203
§ 42. Druhy držby	203
I. Civilná držba (possessio civilis)	204
II. Naturálna držba (naturalis possessio, detencia)	205
III. Interdiktná držba (possessio ad interdicta)	206
IV. Oprávnená držba (possessio iusta)	206
V. Vadná držba (possessio vitiosa)	207
VI. Dobromyseľná držba (possessio bonae fidei)	207
VII. Držba na účely vydržania (possessio ad usucapionem)	208
§ 43. Nadobudnutie držby	208
I. Corpore et animo	208
1. Nadobudnutie držby corpore	209
2. Nadobudnutie držby animo	209
II. Spôsoby nadobudnutia držby	210
III. Nadobudnutie držby tretími	212
§ 44. Trvanie a zánik držby	213
I. Zánik držby corpore et animo	214
II. Zánik držby corpore	214
III. Zánik držby animo	215

IV. Zánik držby so zreteľom na subjekt	215
V. Zánik držby so zreteľom na predmet	216
§ 45. Subjekt držby	216
§ 46. Predmet držby	217
I. Držba veci	217
II. Držba práva	217
§ 47. Ochrana držby	217
I. Právna ochrana držby	218
1. Interdictum uti possidetis	218
2. Interdictum utrubi	219
3. Interdictum unde vi	219
4. Interdictum de vi armata	220
5. Interdictum de precario	220
II. Mimoprávna ochrana držby	222

XIV. kapitola **Vlastnícke právo**

§ 48. Vývin rímskeho vlastníckeho práva	223
I. Najstaršie (archaické) právo	223
II. Predklasické a klasické právo	224
III. Poklasické a justiniánske právo	225
§ 49. Pojem vlastníckeho práva	225
§ 50. Obsah vlastníckeho práva	228
§ 51. Druhy vlastníckeho práva	229
I. Kviritské vlastníctvo	230
II. Bonitárne vlastníctvo	230
III. Provinčné vlastníctvo	231
IV. Vlastníctvo cudzincov	231
§ 52. Obmedzenia vlastníckeho práva	231
I. Všeobecne	231
II. Obmedzenia vo verejnom záujme	232
III. Obmedzenia v súkromnom záujme	233
1. Previsnutie konárov	233
2. Prepadnutie plodov (procidere)	233
3. Úprava hraníc susedných pozemkov (ambitus)	233
4. Núdzová cesta	233
5. Zákaz imisií	234
6. Odrazenie dažďovej vody	234
7. Zábezpeka na náhradu budúcej škody (cautio damni infecti)	234
8. Zákaz pokračovať v stavbe (operis novi nuntiatio)	234
§ 53. Spoluvlastníctvo	235
I. Vlastníctvo spoločnou rukou (consortium)	235
II. Podielové spoluvlastníctvo (communio pro indiviso condominium)	236

§ 54. Nadobudnutie a zánik vlastníckeho práva	237
I. Všeobecne o nadobudnutí vlastníckeho práva	237
II. Pôvodné spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva	238
1. Occupatio	238
2. Nadobudnutie vlastníckeho práva spojením, splynutím, zmiešaním a spracovaním	240
3. Nadobudnutie vlastníckeho práva k plodom	244
III. Usucapio	246
IV. Odvođené spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva	250
1. Mancipatio	250
2. In iure cessio	251
3. Traditio ex iusta causa	252
V. Zánik vlastníckeho práva	255
§ 55. Ochrana vlastníckeho práva	256
I. Rei vindicatio	256
II. Actio negatoria	261
III. Actio Publiciana	262

XV. kapitola

Vecné práva k cudzej veci (iura in re aliena)

§ 56. Služobnosti (servitutes)	265
I. Všeobecne o služobnostiach	265
II. Pozemkové služobnosti (servitutes praediorum)	266
III. Osobné služobnosti (servitutes personae)	268
1. Požívacie právo (ususfructus)	268
2. Užívacie právo (usus) a iné osobné služobnosti	270
§ 57. Ostatné užívacie vecné práva	270
I. Dedičný nájom (emphyteusis)	270
II. Dedičné právo stavby (superficies)	271
§ 58. Záložné právo	271
I. Pojem, podstata a účel záložného práva	271
II. Druhy záložného práva	272
1. Fiducia (cum creditore contracta)	272
2. Ručný záloh (pignus)	273
3. Zmluvný záloh (hypotheca)	273
III. Predmet záložného práva (záloh)	274
IV. Obsah záložného práva	274
1. Právo držby (ius possidendi)	274
2. Právo záloh predať (ius distrahendi)	275
V. Viacnásobné záložné právo	276
VI. Vznik záložného práva	277
VII. Zánik záložného práva	277

ŠIESTA ČASŤ
ZÁVÄZKOVÉ PRÁVO = OBLIGACE

XVI. kapitola
Všeobecná charakteristika záväzkov

§ 59. Podstata záväzkov	278
I. Význam záväzkov	278
II. Definícia záväzku	279
III. Vývoj záväzkov	280
IV. Civilné záväzky	284
V. Naturálne záväzky	285
§ 60. Delenie záväzkov	286
I. Záväzky podľa prameňa ich vzniku	286
II. Záväzky z kontraktov	287
III. Záväzky z protiprávnych úkonov	290
IV. Dohody	290
§ 61. Subjekty záväzkov	291
I. Osobný ráz záväzku	291
II. Delené záväzky	292
III. Kumulatívne záväzky	292
IV. Solidárne záväzky	292
V. Prevod pohľadávky a záväzku	295
1. Všeobecne	295
2. Postúpenie pohľadávky (cessio)	295
3. Prevod záväzku (prevzatie dlhu)	296
4. Zmluvy v prospech a na ťarchu tretích	297
VI. Vedľajšie záväzky	298
1. Ručenie	298
2. Constitutum debiti	300
3. Intercesia	300
4. Adjektická zodpovednosť	301
5. Vedľajší veriteľ	302
§ 62. Predmet záväzkov	302
I. Plnenie a jeho náležitosti	302
II. Druhové a individuálne plnenie	303
III. Deliteľné a nedeliteľné plnenie	303
IV. Určité a neurčité plnenie	304
V. Alternatívny záväzok a alternatívna možnosť plnenia	305
VI. Vedľajšie plnenia	305
§ 63. Zánik záväzkov	307
I. Všeobecne o zániku záväzkov	307
II. Zánik záväzkov podľa civilného práva	308

1. Splnenie (solutio)	308
2. Odpustenie dlhu	310
3. Novácia a delegácia	310
4. Ostatné civilné dôvody zániku záväzku	312
III. Zánik záväzkov podľa prétorského práva	313
1. Dohoda o odpustení dlhu	313
2. Započítanie (compensatio)	313
§ 64. Zodpovednosť za nesplnenie záväzku	315
I. Nesplnenie záväzku	315
II. Spôsobenie a zavinenie nesplnenia	315
III. Náhrada škody	318
IV. Omeškanie dlžníka a veriteľa	319
V. Scudzenie na škodu veriteľov	320

XVII. kapitola Jednotlivé druhy kontraktov

§ 65. Reálne kontrakty	322
I. Pôžička (mutuum)	322
II. Vypožičanie (commodatum)	323
III. Úschova (depositum)	325
IV. Ručný záloh (pignus)	326
§ 66. Verbálne a literálne kontrakty	327
I. Verbálne kontrakty	327
1. Stipulácia (stipulatio)	327
2. Iné verbálne kontrakty	328
II. Literálne kontrakty	329
§ 67. Konsenzuálne kontrakty	330
I. Kúpna zmluva (emptio – venditio)	330
II. Nájom (locatio conductio)	336
1. Všeobecná charakteristika	336
2. Nájom veci (locatio conductio rei)	337
3. Pracovná zmluva (locatio conductio operarum)	339
4. Zmluva o diele (locatio conductio operis)	341
III. Spoločenská zmluva (societas)	342
IV. Príkazná zmluva (mandatum)	344

XVIII. kapitola Rozšírenie kontraktuálneho systému

§ 68. Nepomenované kontrakty (contractus innominati)	347
§ 69. Dohody (pacta) a darovanie (donatio)	348
I. Dohody (pacta)	348
1. Všeobecne o dohodách	348
2. Vedľajšie dohody (pacta adiecta)	349

3. Prétorské dohody	349
4. Zákonné dohody (pacta legitima)	350
II. Darovanie (donatio)	351
§ 70. Kvázikotrakty (quasi ex contractu)	352
I. Všeobecne	352
II. Obstaranie cudzích záležitostí bez príkazu (negotiorum gestio)	353
III. Bezdôvodné obohatenie sa	354
IV. Ostatné kvázikotrakty	355

XIX. kapitola

Protiprávne úkony (delicta) a trestné činy (crimina)

§ 71. Závazky z protiprávných úkonov (ex delicto)	357
I. Všeobecne o záväzkoch z deliktov	357
II. Civilné delikty	360
1. Krádež (furtum)	360
2. Protiprávne poškodenie vecí (damnum iniuria datum)	362
3. Lúpež (rapina)	364
4. Urážka (iniuria, contumelia)	364
III. Prétorské delikty	365
IV. Kvázidelikty	365
§ 72. Trestné činy (crimina)	367
I. Všeobecne	367
II. Trestné činy (crimina)	368
III. Tresty a trestný proces	369
IV. Mimoriadne trestné konanie (cognitio extra ordinem)	371

SIEDMA ČASŤ

DEDIČSKÉ PRÁVO

XX. kapitola

Charakteristické rysy rímskeho dedičského práva

§ 73. Dedenie a jeho vývoj v Ríme	374
I. Pojem, predmet a význam dedenia	374
II. Vývoj právnych úprav dedenia	376

XXI. kapitola

Jednotlivé druhy dedenia

§ 74. Dedenie zo závetu	381
I. Závet (testamentum) a závetná spôsobilosť (testamenti factio)	381
II. Formy závetu	383

III. Obsah závetu	386
IV. Neplatnosť a neúčinnosť závetu	388
§ 75. Dedenie zo zákona (ab intestato)	389
I. Pojem dedenia zo zákona	389
II. Dedenie zo zákona podľa civilného práva	389
III. Dedenie zo zákona podľa prétorského práva	390
IV. Dedenie zo zákona v období cisárstva	392
V. Dedenie zo zákona podľa justiniánskych noviel	392
§ 76. Dedenie proti závetu (contra tabulas)	393
I. Všeobecne o dedení proti závetu	393
II. Formálne právo dediť	394
III. Materiálne právo dediť	395
IV. Justiniánska úprava	395

XXII. kapitola

Dôsledky nadobudnutia dedičstva

§ 77. Nadobudnutie dedičstva a zodpovednosť dedičov za dlhy	397
I. Druhy a spôsoby nadobudnutia dedičstva	397
II. Postúpenie dedičstva a prevod práva nadobudnúť dedičstvo	399
III. Obmedzenia nadobudnutia dedičstva	400
IV. Zodpovednosť dediča za dlhy poručiteľa	401
V. Spoludedičia	402
VI. Ochrana dediča	403

XXIII. kapitola

Singulárna sukcesia pre prípad smrti

§ 78. Odkazy (legata), fideikomisy (fideicomissa) a darovanie pre prípad smrti	405
I. Všeobecne o singulárnej sukcesii pre prípad smrti	405
II. Odkazy	406
III. Fideikomisy	407
IV. Darovanie pre prípad smrti	408

Vecný register	409
---------------------------------	-----

Ústřední knihovna
právnícké fakulty MU
Brno